

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Warszawa, 10.03.2026 r.

Na sesji dn 30 03 26

APEL

**NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” Województwa Mazowieckiego
oraz Instytutu Pamięci Narodowej
do Rad Gmin Województwa Mazowieckiego
w sprawie uczczenia 45. rocznicy powstania NSZZ RI „Solidarność”**

Szanowni Państwo Radni,

Rok 2026 przynosi wyjątkową rocznicę – 45 lat od powstania NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”, historycznego ruchu, który stał się głosem polskiej wsi w walce o wolność, godność i prawa obywatelskie.

Rolnicza „Solidarność” narodziła się nie w gabinetach, lecz w gospodarstwach i parafiach, w codziennym trudzie ludzi, którzy pozostali wierni ziemi, wierze i Ojczyźnie. To rolnicy – często wystawieni na represje i szykany – mieli odwagę upomnieć się o podstawowe prawa: wolność, własność, prawdę i możliwość zrzeszania się.

Powstanie Związku było jednym z najważniejszych wydarzeń w dziejach polskiej wsi XX w. Porozumienia zawarte w Ustrzykach Dolnych i Rzeszowie, a także w Bydgoszczy stały się symbolem zwycięstwa solidarności społecznej nad przemocą systemu komunistycznego. Bez tego zrywu wolnych rolników nie byłoby późniejszych przemian ustrojowych, nie byłoby wolnej Polski ani odrodzonego samorządu terytorialnego.

Dziś, po 45 latach, szczególny obowiązek pamięci spoczywa na gminach – wspólnotach najbliższych obywatelowi, zakorzenionych w historii, tradycji i tożsamości polskiej wsi.

Dlatego NSZZ RI „Solidarność” Województwa Mazowieckiego oraz Instytut Pamięci Narodowej apelują do Rad Gmin, aby:

- wprowadziły niniejszy apel do porządku obrad jednej z najbliższych sesji i odczytały go jako wyraz hołdu dla twórców rolniczej „Solidarności”;
- podjęły stanowisko lub uchwałę rocznicową przypominającą wkład polskich rolników w walkę o suwerenność i wolność Narodu;
- zaangażowały szkoły, instytucje kultury, parafie oraz organizacje społeczne w przekazywanie młodemu pokoleniu prawdy o historii polskiej wsi;
- oraz wsparły inicjatywy lokalne służące trwałemu upamiętnieniu dziedzictwa rolniczej „Solidarności”.

Niech obchody tego pięknego Jubileuszu staną się również okazją do wspólnego działania na rzecz ocalenia materialnych świadectw naszej działalności. I tak jak polska ziemia karmiła naszych Ojców, tak i te świadectwa niech karmią pamięć przyszłych pokoleń.

Ocal historię! To przesłanie realizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej projektu Archiwum Pełne Pamięci, w ramach którego gromadzone są dokumenty prywatne i urzędowe, pamiętniki, dzienniki, fotografie, nagrania audio i wideo. Projekt zachęca do wydobycia z domowych zbiorów materiałów ukazujących zarówno zapomniane czy nieznane historie rodzinne, jak i dokumentów istotnych w dziejach Polski i Polaków. Ciekawie opracowane we współpracy z darczyńcami i historykami, w formie artykułów i podcastów, trafiają do szerszego grona odbiorców. Nie pozwólmy, aby „okruchy” naszej historii zostały zapomniane. Sprawmy, by miały szansę żyć dłużej!

Jednocześnie pragniemy podkreślić, że NSZZ RI „Solidarność” Województwa Mazowieckiego oraz Instytut Pamięci Narodowej pozostają otwarte na wszelkie inicjatywy podejmowane przez gminy, służące godnemu uczczeniu tej rocznicy. Deklarujemy gotowość do współpracy przy organizacji wydarzeń rocznicowych, spotkań historycznych, wystaw, konferencji oraz innych form przypominania mieszkańcom o dziedzictwie rolniczej „Solidarności”.

Z wyrazami szacunku i solidarności,

Przewodniczący
Mazowieckiej Rady Wojewódzkiej
NSZZ RI „Solidarność”

Przewodniczący
Mazowieckiej Rady Wojewódzkiej
NSZZ RI „Solidarność”
Marek Boruc

Marek Boruc

Zastępca Prezesa Instytutu
Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

Karol Polejowski
Karol Polejowski